

بؤیوک خلق یغینجاقلاری

(شهرلریمیزده ایالت و ولایت انجمنلری تشکیلی و مجلس سئچگیلرینین باشلانماسی خصوصوندا بحث نتمک ایچون بؤیوک خلق یغینجاقلاری دعوت اولونموشدور. بو یغینجاقلارا خلقیمیزین دوغما رهبری اولان فرقه تشکیلاتی نظارت ندیر. آلدیغیمیز معلوماتا گؤره قصبه و کندستانلاردا بو یغینجاقلار نظره چارپماقدادیر. بونونلا آذربایجان خلقی نوزونون دیری بیر ملت اولدوغونو ثبوت نتمکده دیر. تهران حکومتینین جاهل و نادان مامورلاری فرقه تشکیلیندن سونرا اونون کندلرده قول بوداغینی کسمک ایچون انسانلیغی تحقیر نده ن وحشیانه تدبیرلره ال آندیلار. خوشبختانه اونلارین تشبوتو فرقه میزین خیرینه تمام اولوب کند جماعتینی بیزه یاخینلاشدیریر و بو واسطه ایله فرقه میز داها سریع بیر صورتده کندلرده کوک سالماغا دوام ندیر.

دوغرودور که، یوزلر ایله کند زحمتکشلری ژاندارم ظلموندن داغلاردا یاشاماغا مجبور اولموشلار؛ یینه ده دوغرودور که، اهل و عیالینی گؤتوروب فرقه میزین قاپیلارینا پناه گتیره ن کندلیله بیز بؤیوک کملیکلر نده بیلمه میشیک. لاکن کندلی دوشونوب آلامیش که، اونون فلاکت و بدبختلیگی موقتی دیر. ایالت و ولایت انجمنلری وجوده گلرسه، بو کیمی جنایتلره چوخ تنز بیر زماندا خاتمه ونره بیلر. اونا گؤره ده کندلی ده وارقوه سیله بو ایشین چوخ تنز بیر زماندا باشلانماسینی طلب ندیر.

بیز بیلیریک که، خلقیمیزی اسارت آلتیندا ساخالیان مرتجع قوه لر وار گوجلریله اونون بیر ملی تشکیلات اطرافینا توپلانماسینین قارشیسینی آماغا چالیشماقدان صرف نظر نتمه یه جکدیر. لاکن فرقه میزین گؤتوردوگو دوزگون و متین خط حرکتی سایه سینده اونلارین آرزولاری اورکلرینده قالیب امیدلری یاسا مبدل اولاجاقدیر.

ایندی بوتون آذربایجاندا ایکی جریان وجوده کلمیشدیر. بیرى خلقی ازیب، بوغوب، مال و مکنک کسب نتمک ایسته ین دولت مأمورلاری؛ او بیرسی ایسه آزادلیق و دموکراسی اصولونو عملی صورته دیرلتمگه چالیشان ملی قوه لر. بیرنجیسی ظلم و بیدادگرلیگه دایاندیغی ایچون گوندن- گونه ضعیفله ییب میدانان چیخیر، ایکینجیسی ایسه انسانلارین سعادت و خوشبخت لیگینی تأمین نتمک یولوندا آپاردیغی قهرمانانه مبارزه نتیجه سینده قوت و قدرت کسب ندیب ایره لی گندیر و خلقی نوزونون اطرافیندا توپلاماقلا گلجک ملی قدرترین بناسینی محکم لندیریر.

بۆیوک ملی حرکت آرتیق باشلانمیش، آزادلیغی تأمین نتمک یولوندا میدانا قویولان شعارلارین اجراسی گلیب چاتمیشدیر. ایندی آرتیق تهمت و افترالارا قولاق آسان یوخدور. ایکی آی یاریملیق جدی فعالیتته بهتان دنینلرین سیماسینی آشکارا چیخاریب فرقه میزین گنتدیگی یولون دوغرو بیر یول اولدوغونو اثبات نتمیشدیر. ایندی هامی ببلیر که، دموکرات فرقه سی دشمنلرین دندیکلرینین خلافینا اولراق ایران استقلالی و تمامیتینین نفعینه چالیشان بیر فرقه دیر. ایندی دوست و دشمن آنلامیشدیر که، ملی مختاریت تجزیه دنیلدیر. کیمسه آذربایجانی ایراندان آیرماق ایسته مز؛ اونو بیگانه یه ساتان یوخدور. بو سؤزلرین هامیسی آزادلیغی بوغماق ایچون مرتجع لر طرفیندن میدانا آتیلان خانانه تهملردیر.

آذربایجان خلقی چوخ ساده و طبیعی صورته نوزونون سیاسی، اقتصادی و اجتماعی ایشلرینی اداره نتمک ایستیر؛ نوز قولونون گوجوایله نوز ملتینین اوزونه ترقی و تکامل یوللارینی آچماغا چالیشیر.

بوتون آذربایجانی بوروموش میتینگلر، یغینجاقلار و اجتماعلارین هدفی ایسه بودور.

بو وقته قدر آزادلیق، ببرییک و دموکراتلیق باره سینده دادلی سؤزلر چوخ دانشیلیب و شیرین وعده لر چوخ ونریلمیشدیر. اما خلق ایندی سؤزه اینانا ببلمیر. او چوخ حقلی اولراق عمل ایسته بیر بو گونه قدر جوربجور آدلاریله اورتایا چیخان

فرقه لر ایسه خلقه عمل نشان ونره بیلمه میشلر. فرقه میز ایسه بویوک شعارلاری عملی نتمک ایستیر. میتینگلردن مقصد ده بودور. خلق چوخ آچیق بیر صورتده ایالت و ولایت انجمنلرینین تشکیلینی طلب ندیر. قانون اساسینین پوزولماسینا یول ونر مه مک ایچون اون بنشینجی مجلس سنجگیلرینین باشلانماسینی تقاضا ندیر. بو ایشه رهبرلیک نتمگی فرقه میزدن گوزلور.

ایندی آذربایجاندا دوام نده ن میتینگ و یغینجاقلارین مناسبتی بودور. پ.)
 بنله لیکله بوتون آذربایجان آیاغا قالخیر. کندلر، قصبه لر و شهر لرده ۱۰مین، ۲۰مین و ۵۰مین نفر لیک میتینگلر تشکیل اولونوب کتبی صورتده قرارلار چیخاریلیر و بو قرارلاردا دموکرات فرقه سیندن فوری صورتده ایالت انجمنین تشکیلی و ملی مختاریتیمیزین تأمیننی طلب ندیلیر. خلقین اکثریتینی تشکیل نده ن بو یغینجاقلار نوز ایشلرینی قطعنامه ایله محدود نتمه ییب عمله کنچیریر و حقارینی آلماق و دندیکلرینی حیاته کنچیرمک ایچون نماینده لر انتخاب ندیب تبریزده تشکیل اولونان کنگره یه گوندیرلر. بو واسطه ایله آذربایجاندا بویوک خلق کنگره سی تشکیل تاپیر. کنگره آبان آیین ۲۹ندا، سحر ساعت ۱۰دایا تبریز شهرینین شیر خورشید صحنه سینده سردار ملی ستارخانین قارداشینین سنی ریاستی ایله افتتاح اولونور. ان قدیم مجاهدلردن آقای سعید دیوان آذربایجان آزادیخواهلاری نامیندن کنگره نی تبریک ندیر. سونرا آذربایجانین آیری شهرلریندن آخیب گلن نماینده لر حرارتلی و آتشین سوزلرله کنگره نی سلاملا دیقدان سونرا، بیرینجی جلسه تبریکلره و اعتبارنامه کمسیونونون گزارشینه حصر ندیلیر. گون اورتادان سونرا آقای پیشه وری عمومی وضعیتیمیز و کنگره نین وظیفه سی حقیقده مفصل بیر نطق ندیر. اونون نطقو سگیزیوز نپردن تشکیل تاپمیش خلق نماینده لری طرفیندن دفعه لرله گورولتولو آلفیشلار واسطه سیله قطع اولونور. بو واسطه ایله نماینده لر فرقه میزین سیاستینه اینانیدقارینی اثبات ندیرلر.

آقای پیشه ورینین نطقی ایسه بو جمله لرله قورتاریر:

(بیز آرتیق نوزوموزو اداره نتمک ایستیریک. بیز آذربایجانلی ایراندان ایرماییب فقط آذربایجانلی داخلی مختاریتینی ایسته بیریک. آذربایجان هندوستان دنیل. بورا آذربایجانلیر. اونون مشعشع تاریخی واردیر. بو ملت دیری دیر. آذربایجان خلقی تاریخه ستارخان، باقرخان و سیخ محمد خیابانیلر و نریشدیر. اونون افتخارلی تاریخی واردیر. بیز ملی مختاریت صحبتی ندریک. تجارتمیزی، بهداشتیمیزی، معارفیمیزی، پست و تلگرافیمیزی و بوتون ایشلریمیزی خلقیمیز اداره نتمه لیدیر. آزادلیغی آلارلار، اونو و نرملر. اگر بیزیم خلقیمیزین قباغینا سلاح ایله چیخسالار، قوی بو ملی کنگره نوز ملی هیئتینی دفاع نتمک ایچون جوانلریمیزین سلاحلی ملی قوه لرینی یاراتسینلار. (بوتون سالون آیاغا قالخیر. آراسی کسيلمه ین گورولتولو شورانگیز اوورا سسلری نچه دقیقه دوام ندر)

بو اوورا سسلری، بو آیاغا قالخماق ایسه قیام و نهضتیمیزده خلقین حقیقی صورتده اشتراکی و حقیقی حالدا نهضتین باشلانماسی دنمک ایدی. ملی قیامین معناسی ده نله بودور.

بو کنگره نوزونون تاریخی مراجعتنامه سیله ایرانین صلاحیتدار مقاماتینا و آذربایجاندا اولان خارجی دولترین نماینده لرینه مراجعت ندر. اگر بو مراجعتنامه یه دقت اولونارسا بیزیم بو گونکو سیاستیمیزین اساسینی تشکیل نئدیگی آشکارا چیخار. مراجعتنامه نین عینی بودور. عنوانلار(....)

(بو ایل آبان اینین ۲۹ - ۳۰نجو گونلرینده تبریز شهرین شیر و خورشید سالونوندا ۱۵۰ مین نفرین امضاسیله عموم آذربایجان شهر و حومه لریندن توپلانان عمومی میتینگلر طرفیندن سنجیلمیش یدی یوز نفر نماینده لرین شرکتی ایله تشکیل تاپان بویوک خلق کنگره سی نوزونون دوردونجو اجلاسیندا اتفاق آراء ایله نوز طلباتینین اساسی مسئله لرینی آشاغیداکی ماده لرده قید اولونان اعلامیه واسطه سیله ایران مرکزی حکومتینه بیلدیرمگی قرارا آلدی:

- ۱- آذربایجان خلقی بورادا یازیلماسینا ینر اولمایان ساییز- حسابسیز تاریخی سببلره و حادثه لره گوره نوزونه مخصوص ملیت، دیل، آداب، رسوم و سایر خصوصیاتا مالک دیر. بو خصوصیات اونا حق و نریر که، ایرانین استقلال و تمامیتینی مراعات نتمکله برابر، بوتون دنیا ملتلی کیمی، آتانتیک اعلامیه سی موجبجه نوز مقدراتینی تعیین نتمک ایچون آزاد و مختار اولسون.
- ۲- کنگره آذربایجان خلقینین، ایرانین باشقا ایالت و ولایتلیله اولان مدنی، اقتصادی و سیاسی رابطه سینی نظره آماقلا برابر، بو خلقین ایندیکی ایران دولتینین تاسیسی حقیقده گؤستردیگی فداکارلیق لاری (واقعا ایندیکی ایران دولتی آذربایجانلیلار واسطه سیله تاسیس اولونموشدور) نظره آلیب هیچ وجه ایله راضی ندیل که، دولت اونون مشروع و قانونی تقاضالارینی که، ملی مختاریتدن عبارتدیر، ایرانین سرحدلرینه خلل کتیره ن و اونون تجزیه سی سببی قرار ونرسین.
- ۳- آذربایجان خلقی وار قوه سیله ایراندا مشروطه شکلی آلمیش دموکراسی اصولونون طرفداریدیر. آذربایجان ملتی ایرانین تمام ایالت و ولایتلی کیمی، ایرانین مجلس شورای ملیسینه نماینده گؤندره چک و عادلانه مالیات و نرمکده شرکت نده چکدیر.
- ۴- آذربایجان خلقی رسماً و علناً اعلان ندر که، بوتون دنیانین دیری ملتلی کیمی، ایرانین تمامیت و استقلالینی گؤزلمکله برابر، نوزونون داخلی ایشرینی اداره نتمکدن نوتری ملی حکومت یاراتماغا حقلیدیر. او باجاردیگی قدر ایرانین تمامیت و استقلالینی مراعات نتمکله برابر آذربایجانلی دموکراسی و حاکمیت ملی اصولیله اداره نده بیلر.
- ۵- آذربایجان خلقی آزادلیق و دموکراتلیق یولوندا بویوک زحمتلر چکیب چوخلو قرباتلار و نردیگینه گوره ایستیر نوزونون مختار حکومتینی حقیقی

دموکراتلیق اساسی اوستونده قورسون. بونا گوره ده کنگره طرفیندن تصویب اولونموش داخلی نظامنامه اوستونده نوزونون مجلس ملیسینی انتخاب ندیب و لازم گؤرور که، آذربایجانین ملی و داخلی حکومتی بو مجلسین نماینده لرینین آراسیندان انتخاب اولونوب اونون قاباغیندا مسنول اولسون.

۶- آذربایجان خلقینین نوز ملی و آنا دیلینه مخصوص علاقه سی واردیر. نوزگه دیلینین تمیلی اونو ترقی و تمدن کاروانیندان دالی سالمیش و اونون ملی فرهنگ و معارفینین یولونو باغلامیشدیر. بو ناروا تحمیلین قاباغینی آلماق و آذربایجانین ترقیسینه لازم گلن بوتون وسیله لری وجوده کتیرمک ایچون آذربایجان خلقینین ملی کنگره سی هیئت ملییه دستور وئریر: چوخ تتر بیر زماندا آذربایجان دیلینین بوتون دولت اداره لرینده مرسوم و اونون تدریسینی تمام مدرسه لرده (ایستر دولتی. ایسترسه ملی) عملی نئسین.

۷- یوز اللی مین نفرین امضاسی ویدی یوز نفر نماینده نین اشتراکیله تشکیل تاپان ملی کنگره آذربایجان ملتینین اراده سیله نوزونو مؤسس لر مجلسی اعلان ندیب، آذربایجانین داخلی ایشرلرینی اداره نتمک ایچون ۳۹ نفردن عبارت بیر ملی هیئت انتخاب نده ره ک اونلارا اختیار وئریر که، ملتین ملی ایستکلرینی عملی نتمک ایچون لازمی تدبیر لر گؤروب صلاحیتدار مقاماتیله مذاکره یه گیریش سینلر معین زماندا آذربایجان مجلس ملیسینین و هابنله مجلس شورای ملی انتخاباتینی اجراء نله سینلر.

آخرده کنگره ایران دولتینین و دنیانین بؤیوک دموکراتیک دولت لرینین نظرینی یوخاریدا یازیلانلارا جلب ندیب اظهار ندیر که، بو مطالبین اجراسی ایچون فقط تبلیغ و تشکیلات واسطه سیله اقدام ندیب نزع داخلی و قارداش قانی توکمگه اجازه و نرمیه جک. ولی اگر مرکزی دولت ایسته سه اونون قانونی و طبیعی حقیقی سلاح گوجو و قهر غلبه ایله اورتادان آپارسین، او وقت ناچار هر قیمته اولورسا اولسون،

نوز حقوقوندان مدافعه نده جک و تا بیر نفر آذربایجانلی قالاتادک نوز ملی مختاریتی اوغروندا مبارزه آپاراجاقدر. مجلس مؤسسان (ملی کنگره) ملی هیئته اختیار ونریر که، آذربایجانین مختاریتینی تأمین نتمک ایچون صلاحیتدار مقامات ایله علاقه یه گیریشسین؛ مسئله نی صلح و مسالمت یولیه حل نئسین. ولی ملی هیئت هنج وجهیله آذربایجانین مختاریتی و ملی حکومتی حقیندن صرف نظر نتمک و ایرانین تمامیت و استقلالینی پوزماق اختیارینه مالک دنیلدیر.

بیز آرزو ندیریک که، بوتون دموکراسی عالم بیلسین که، دنیا ده بیر ملت واردیر که، حاضر اولوب نوزونون وار قوه سیله نوز حقوقوندان مدافعه ندیب آسیاتین بیر گوشه سینده آزادلیق و دموکراتلیق بایراغینی قالدیریب ایستیر فقط نوز کومگیله نوزونون آزادلیغینی تأمین نئسین.

امید ندیریک ایرانین صلاحیتدار مقاماتی و بویوک دموکراتیک دولتر بیزیم ملی منظوروموزون اجراسی ایچون نوع پرورانه کمکیکلردن که، منشور آتانتیک اونون اساسی اوزرینده قورولموشدور، مضایقه نتمیه جکلر. احترامات فائقه ایله. ("ملی کنگره" مجلس مؤسسائین ریاست هیئتی)

مراجعتنامه دن داها جالب توجه کنگره نین قرارلاریدیر که، بیز تبلیغاتچیلایمیزین استفاده سی ایچون بورادا درج ندیریک.

کتاب منبع سی: شهریورین اون ایکی سی

۱۳۲۴ - ۱۳۲۵

آذربایجان دموکرات فرقه سینین بیرنجی ایل دونومی مناسبتیله

مرکزی تبلیغات شعبه سینین نشریه سی

تیریز ۱۳۲۵

تایپ الیین: یاشار آذری

کتابخانانین اینترنت آدرسه: <http://www.javaan.net/nashr.htm>

پست آدرسه: BM IWSN, London WC1N 3XX, UK

ایمل آدرسه: yasharazarri@yahoo.com

نشر کارگری سوسیالیستی نین مسنوله: یاشار آذری

تایپ الیین تاریخ: ۱۳۸۵